אבל אם היה הפקירו קודם לנדרו הרי זה מותר

ואי אמרת עד דאתי לרשות זוכה מה לי גדרו קודם להפקירו מה לי הפקירו קודם לגדרו

הוא מותיב לה והוא משני לה כל הנודר

אין דעתו על מה שהפקיר מתיב רבא מימקצתן לראשון וכולן לשני ראשון קנה שני

לא קנה אלא אמר רבא היינו מעמא דרבי

יוםי גזירה משום סמתנת בית חורון תניא

בהמפקיר את שדהו כל שלשה ימים יכול

לחזור בו מכאן ואילך אין יכול לחזור בו

אמר

א) ב"ב קמח:, ב) כתובות עא. [לקמן מח. ב"ב קלד.], ג' [תוספתא מעשרות ג' [תוספתא מעשרות פ"גו. ד) ופ"ט ע"טו. ה) בס"א נוסף: כולן,

הוהות הר"ח

(h) רש"י ד"ה אלא אמר רבא וכו׳ דמן המורה הויא הפקר לאלמר כמתנה ה אע"ג דלא אתי לרשות זוכה טע ג זכנו מתי מנטוע ווכט ודקשיא והואיל ומשעה: (ב) ד"ה היינו טעמא וכו׳ הלכך אמרו רבנן:

גליון הש"ם

נמ' כל הנודר. עי׳ לחמו דף מו ע"ב בר"ן ד"ה ה" 'עי' בב"ק דף קב ע"ב:

מוסף רש"י

מקצתן לראשון. וחזר ונתן כולו לשני, ראשון קנה. שהיה בה שיור והויל מתנה כדקתני מתני׳ דמתנת שכיב מרע במקלת מתנה גמורה היא, שני לא קנה. כלל, דלא שייר לעלמו כלום, והלכך אם עמד חוזר (רשב"ם ב"ב -(:ппә

פירוש הרא"ש

ומה לי הפקרו קודם לנדרו. הא ברשומיה קאי עד דאמי ליד הזוכה: אין דעתו על מה עד דאתי ליד הזוכה:
אין דעתו על מוה בקיר. ואף על גב
דכנומון קאי בתר דעתה
דנודר אולין ואין דעתו
דנודר אולין ואין דעתו
בולן לשני ראשון קנה
שני לא קנה. שכינ מרע
בולן בתחו ברקו מור. ביד מרע מרע המחלק נכסיו ונומן מקלמן לראשון בקנין ואח"כ אמר וכולן לשני ראשון קנה ואם ממד אינו חוזר

אבל אם היה הפקירו קודם לנדרו מותר. דמסתמא כי מדיר אינש על מה דאית ליה ברשותיה הוא דאדריה ולא על מה שכבר הפקיר ואדהכי מותר. ואי אמרת טעמא דרבי יוסי משום דלא הוי הפקר עד דאתיא לרשות זוכה מה לי נדרו קודם כו' הא כי נדר האי אכתי לא זכה

ביה שום אדם ואמאי מותר: היינו טעמא דשרי דכל המדיר אין דעתו על מה שהפקיר. אלא על מה שעדיין ברשותו ואדהכי מותר: מתיב רבא כו' מקלתן לרחשון וכולן לשני. שכ"מ שכתב מקלת נכסיו לאחד והשאר כולן כתב לשני: ראשון קנה שני לא קנה. ואם עמד חוזר בשני ואינו חחר בראשון לפי שכשכתב לראשון שייר לעלמו מה שנתן אחר כך לשני ומן השני חוזר דלא שייר כלום ומש"ה לא קנה. ואי אמרת לא הוי מתנה עד דמטי ליד מקבל אמאי קנה ראשון טפי משני הא כיון דלא אתי לידיה

לא הוי שלו וכי היכי דשל שני הוי שיור לראשון איכא למימר נמי דשל ראשון הוי שיור לשני הואיל וברשותו של נותן הן אכתי כל זמן דלא אתי לידיה דהאי אלא מדקנה ראשון ש"מ ליתא להא דר' יוחנן דאמר לא זכי מקבל עד דאתיא לידיה: אלא אמר רבא. לעולם קסבר רבי יוסי דמן התורה הויא (א) מתנה לאלתר אע"ג דלא אתי לרשות זוכה והואיל ומשעה שהפקירו הוי הפקר ומאי טעמא דר׳ יוסי דאסר הכא במתניתין: היינו טעמא דרבי יוסי. דלא אמר דליהוי הפקר: משום מתנת בית חורון. כדתנן בפרקין לקתן (דף מח.) דמוכחה מילחה דלה נתנה לחברו הלה בשביל שיבה הביו ויהכל והכא נמי אי אמרינן הוי הפקר כיון דאין שם אחר מיחזי דבשביל מודר ממש הפקיר והיינו דומיא דבית חורון הלכך (כ) אוקמינן אדרבנן דלא הוי הפקר עד דאתי לרשות זוכה. ואית דמפרשי אלא אמר רבא לעולם לר' יוסי מדאורייתא לא הוי הפקר עד דאתי לרשות זוכה ולא דמי למתנה ומדרבנן הוא דהוי הפקר אע"ג דלא אתי לרשות זוכה לקמן כדי שלא תשתכח תורת הפקר והכא במתני׳ כו': המפקיר את שדהו כל ג' ימים הראשונים יכול לחזור בו. בין אמר אין רלוני שיהא הפקר דחזר בו ובין זכה בו איהו בתוך ג' ימים ושם הפקר לא חייל ביה ולא פקע ליה מידי מעשר דהפקר פטור מן המעשר כדקאמריגן (שבת דף סת.) ונשמר פרט להפקר: מכאן ואילך אינו יכול לחזור בו. ופטור מן המעשר כל מאן דוכי ביה:

ברמאותן זה כל ג' ימים אינו מתברר שיהא הפקר דאיכא למיחש דלא מדעתייהו מפקרי אלא להערמה בלבד ולא הוי הפקר ולפיכך ראוי לומר דאפי׳ זכה בו אחר יכול מפקיר לחזור בו שעדיין לא נגמר הפקירו מכאן ואילך אין יכול לחזור בו ואפי׳ לא זכה בו אדם לא כל הימנו לחזור בו משום דלאחר שלשה תו ליכא למיחש לרמאין שכל שנעשה ההפקר ברמאות אין הבעלים מאחרין לזכות בו יותר מג':

מחמת מיתה שני לא קנה רא כשנתן לראשון לא היה דסףי מחמת מיפה שני מק קה החור ומדקנה ראשון אלמא חשביטן ליה כנמלך דמעיקרא כשנתן לראשון לא היה קדם דסףי מחמת מיפה שני מק קנה דטחי מימת שביט ליה כנמלך דמעיקרא כשנתן לראשון לא היה דעתו ליתן לשני אף ראשון נמי לא קנה דהא אמרי בפרק מי שמת שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים רואין אם כמחלק מת קנו כולם עמד חור בכולם אם כממלך מת קנו כולם עמד אינו חור בכולם אם כמלך מת קנו כולם עמד אינו חור אלא באחרון ומדחשביטן ליה כנמלך אם כן כולן לשני דקאמר קאי גם אמקלת שנתן לראשון כי היה בדעתו עמד אינו מחנת הראשון אם היה יכול ומעיקרא כשאמר מקצתן לראשון לא היה בדעתו ליתן לשני ושוב נמלך לחזור בו מן הראשון ולימן הכל לשני דאי וכולן לשני דקאמר היינו מה ששיר מנכסיו שלא נמנס לראשון ראשון אמאי קנה אם עמד הרי חילק כל נכסיו והוי מחנת ש"מ בכולה אלא ודאי כשנתן לשני דעתו על מה שנתן לראשון ה"ל דעתו על מה שהפקיר וי"ס גורסין ומקצתן לראשון וכולן לשני זכה שני להשתעבד בראשון וברייתא היא שנויה במוספתא בהכותב נכסיו לשני

ואי

כל הנודר אין דעתו על מה שהפקיר. אין הכי נמי דמלי הדר ביה דדיליה הוי ואי הוה אסר ליה לאותו דבר שהפקיר בפירוש חייל נדרו אלא הכא היינו טעמא משום דכל האוסר נכסיו סתם אין דעתו על מה שהפקיר: הכי גרסינן מחיב רבה מקלחן לרחשון וכולן לשני שני וכה

להשתעבד ברחשון. וברייתה היה בתוספתה דבבה בתרהדי והכי פירושו מי שיש לו שני עבדים ונתן מקלת נכסיו לראשון ואח״כ נתוף לשני לא קנה ראשון דדלמא בגופיה שייר וכיון שעלמו לא קנה נכסים נמי לא קנה דעבדה דקני נכסי הוה הבל שני זכה בעלמו ובנכסים וזכה נמי להשתעבד בראשון דלגביה ליכא שיורא. ואי אמרת דאין דעתו על מה שהפקיר ה"נ אין דעתו על מה שנתן כבר: אלא אמר רבה טעמה דר' יוסי משום מחנת בית חורון אמר. ומדינא ודאי אפילו לר' יוסי שרי דמכי אפקריה נפקא

ליה מרשותיה אלא דכיון דאנן סהדי דלא אפקריה אלא כדי שיזכה מודר אי שרינן ליה אתי למישרי אפי׳ היכא דאמר בפירוש וכמעשה דבית חורון דתנן בפרקין דלקמן [מח.] ואינן לפניך אלא כדי שיבא אבא ויאכל עמנו ומש"ה דוקא בנדרו קודם להפקרו אסור דאיכא למגזר אבל הפקרו קודם לנדרו שרי: סניא המפקיר אם שדהו כל ג' ימים יכול לחזור בו. ראיתי שמועה זו שלא נתבררה יפה בדברי הראשונים ז"ל לפי עניות דעתי. וכך נראה לי בפירושה כל שלשה ימים יכול לחזור בו מכאן ואילך אין יכול לחזור בו מדקא מפליג בסיפא דאם אמר תהא שדה זו מופקרת ליום אחד וכו׳ בין זכה ללא זכה דקתני שעד שלא זכה יכול לחזור בו ומשוכה אין יכול לחזור בו וברישא לא מפליג בהכי אלא תולה חזרה בקודם ג' ולאחר ג' ש"מ הכי קתני כל ג' ימים יכול לחזור בו מהפקירו ואפילו זכה אחר קודם חזרתו לא קנה ומפרש טעמא לקמן [מד.] דמפקרין והדרין בהון דמשום דהפקר פטור מן המעשר היו הרמאין מפקירין שדותיהן כדי להפטר והיה דעתן בשעת הפקירן שיחזרו בהן ויזכו בהן ונמלא שלא היה הפקירן אלא להערמה בלבד ולפיכך הולרכו לומר שאם יזכו בהם לא יהו כזוכים מן ההפקר והולרכו גם כן לומר שאפילו יזכה בו אחר לא יקנה ויהא מפקיר יכול לחזור בו חוך ג' ואע"ג דלגבי אחר ליכא למיחש לרמאין אפ"ה אי לא הא לא קיימא הא שאם יראו הרמאין שכשיזכה בו אחר קנה לא ישמעו לדברי חכמים שהם לא יקנו דלימרו כי היכי דאחר זכי מהפקרא אנן נמי מהפקרא זכינן ועוד שכיון שנהגו הרמאין

ורכינו נחמר זמר דברייתה היה בחספתה גבי עבדים דכתב נרסטון מתקת נכסיו ונסינ כתב כל נכסין ונסטון זה ינם למירות כיון דשייר מנכסיו ושני קנה עלמו דהא לא שייר לכך משמעבד אף בראשון אלמא דעתו לימן לשני אף מה שנתן כבר לראשון הלא"כ לא קנה עלמו דהא שייר והוא עלמו נמנו לראשון והשתא אין לו כלום אלא ע"ד בדעתו אמה שנתן כבר הי"ג נימא הכי: אלא אבור רבא משום בעשה בית חורון. בשלהי השותפין לקנון (דף מת) ואסרו מטעם שלא היתה מתנה גמורה שלא גמר בלבו לתתה הכא נמי אין נראה הפקר שדומה כאילו לא הפקרור אלא לדעת שיוכה בו המודר: תניא המשקיר שדהו כל ג' ימים יבול לחזור בו. וחייב במעשר האוכל ממנו אם אינו מתכוין לדבר דהפקירו אינו תניא הוה כל מו לא חוד בו מו לא הי הפקר וטעמא שוס לאיסור טבל ייונ לכל ויודעין כל העולם דוה איסור עבל ה

נדרים הלכה יז סמג לאוין רמב טוש"ע ח"מ :סימן רעג סעיף ט

תוספות

עין משפם

נר מצוה א מיי' פ"ט מהל' זכיה ומתנה הל' יח טוש"ע

מתנה הל' יח טוש"ע חו"מ סי רנ סעי יב:]

במ ב מיי פ"ב מהלכות

ואי אָמרת עד דאתי לרשות זוכה מה לגדרו. בכלהו ליתסר דהא נרשותיה קיימי: אין דעתו לאסור מה שהפקיר. הלכך האסור מה שהפקור. מנקן הוי מקינו קודס לנדרו שרי: מתיב רבא מקצתה לראשון ובולה לשני. פירוש המחלק נכסיו: ראשון קנה. דהוי מתנה נמקצת של שכיב מרע נמקצת של שכיב מרע במקצת של שכיב הוד בייוני בייונ לבעינן קנין ואם עמד אינו חוזר והשני לא קנה דהויא מתנה בכולה דחוזר כשעמד ימיירי הכא כשעמד ומשום ונייני הכח כשענת ומשום הכי ראשון קנה דהוה מתנה במקלת וע"כ בנמלך מעיקרא כי יהיב לראשון לא היה בדעתו ליתן כלל לשני דהכי אמר בפרק מי שמת (דף קמח:) המחלק נכסיו אם כנמלך עמד אינו חוזר אלא באחרון ואם כמחלק שמתחלה כי יהיב לקמא מאז היה בדעתו לחלק אף לשני עמד חוזר אף בראשון אם כן ע"כ כולן לשני דקאמר אף מקלח שנתן לראשון יהא נחון לשני הלכך כי אמר מקלחו לראשון לא היה בדעחו לומר ומקלחו לשני ושוב כי אמר וכולו לשני הוי נמלך דאי כולן דקאמר היה רוצה השאר שלא נתתי לראשון יהא לשני אם כן ראשון אמאי קנה שמא מתחלתו כי אמר מקלמו לראשון היה דעתו ליתן השאר לשני ומנלן שהוא נמלך והיה

חור שהוח מכך והיה כל לנוחותן זו של לג" לנים לזינו לנוגברל שימו יספקר לחיכו לנוחות בל להיכול לניחות בל לה לגו במחלק ונימא דאם עמד כל הימנו לחזור בו משום דלחתר שלשה תו ליכא למיחש לרמאין שם מה שנתן לראשון ונמלך מה שנתן לראשון ונמלך הימנו למה שהפקיר. כך פר"ח. ויש ספרים דגרסי מקלחו לראשון לא קנה היינ מנמל אמר דבריימא היא במוספתא גבי עבדים דכמב לראשון מקלח נכסיו ולשני כתב כל נכסיו וראשון לא ילא היינו מנמל אמר דבריימא היא במוספתא גבי עבדים דכמב לראשון מקלח נכסיו ולשני כתב כל נכסיו וראשון לא ילא היינו שורים בל היא במוספתא גבי עבדים דכמב לראשון מקלח נכסיו ולשני כתב כל נכסיו וראשון לא ילא היינו שורים בל היינו של היינו ביינו היינו של היינו ביינו של היינו ביינו ב

הפקר כלל אש"פ שלא חור בו נמי לא הוי הפקר וטעמא משום דאיסור טבל ידוע לכל ויודעין כל העולם דוה איסור טבל ויודעין כל העולם דוה איסור טבל עליי ווה הפקר איני מפודסם ולפיכך כל ג' ימים יכול לחור בו בין זכה בו אחר ומש"ה חייב במעשר ויודעין כל החור מוש"ה חייב במעשר ויודעין כל החור מוש"ה חייב במעשר ויודעין בחדר ווידעין בחדר ביודע ההפקר וחדר בי לחור ולכך גורו מפני הרמאים דמפקרי והדרי בד לשה משום באלה רש ביודע ההפקר וחדר בי לאחר שלשה משום בלא הימה ממנה המתורה ה"ע אינו נראה הפקר החור מותר מדר בשהפקר לאחר שלשה ימים כמו אינו ידוע ההפקר כן איני ידוע שהדריו ביודע ההפקר לאחר שלשה מיים כמו אינו ידוע ההפקר בל חייב במעשר וליכא להור מותר מדר בשהפקר לאחר שלשה מיים כמו אינו ידוע ההפקר וועדעה השבלה מיים בשבר הוועדעה השלה מתור מחדר ביודע ההפקר לאחר שלשה מיים כמו אינו ידוע ההפקר לאחר שלשה מיים כמו אינו ידוע ההפקר וועדעה השלה מיים במעשר וליכא למיים ביודע ההפקר לאחר שלשה מיים כמו אינו דידע ההפקר לאחר שלשה מיים במעשר וליכא להוור בו. למתו להור ביודע ההפקר לאחר שלשה הייב במעשר וליכא להוור בו. למחר שלשה מיים במעשר וליכא להוור בו. למחר שלשה המשום שלא הוור ביודע ההפקר לאחר שלשה מיים במעשר ולא יול אחר שלשה מיים במעשר וולי יול אחר שלשה מיים במעשר וולים לא מרכ שור מן המעשר האור שלי נמי להוור בו המיים במעשר ומי היש הפקר שלי נו מו הבשלה לאחר שלשה היש בית אינו שלאם הוור לווור בו ביודעי להוור בו. למי אור מותר מור אור לווור בו ביודעי להוור בו. בידע ההפקר שליו המעשר לאו לאר פשר מור מו המעשר לאו לאר פשר מור מו המעשר לאו לאר פשר מותים במעשר לחול של של מור מום בעשר לחול של הוור בו מוד בי בידעי של הוור בו מוד בי בידעי של הוור בו מוד בי בידעי להוור בו בידעי בידעה להוור בו מוד בי בידעי למון לו מו אינו של הוור בו מוד בידעה היש הפקר מורת וכיה מפר לתמו של מול מו אית של הוור בו מוד של לאור בו מוד בי מול לחור בו מוד בי מוד בי מור בי מים במות ובית בתות ובית המור בו מור בו מור בו מור בו מור בו היש בי מור להוור בו מוד של הוור בו מוד ביודע להוור בו מוד של לחור של הוור מול ביודע הוור בו מור ביודעה ביודעה הוור ביודעה הוור של הוור מוד מוד של הוור ביודעה הוור של הוור מוד מוד מוד של לחור או ביודעה מוד מוד מוד מור מור ביודעה הוור ביודעה ביודעה ביודעה הוור ביודעה ביודעה ביודע